

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCU

Docanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
 6 luni 20
 3 luni 10
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, CALEA RAHOVEI—5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

SUMAR: Punerea la retragere pentru limita de vârstă, a D-lui Nicolae Mandrea, Președinte la Înalta Curte de Casație. — Jurisprudențe: Curtea de Casație, secțiuni-uite: *Statul cu Elena Șuțu* (Chestiunea secularizării averilor monasticești). — Idem: *George Apostol cu Sultana Ion și D. Hristu* (Pentru cari motive se poate recurge la Curtea de Casație în materie de urmărire silită. Ce se înțelege prin motive de ordine publică). — Curtea de Casație, secția I: *Locot. P. N. Oțelicișanu cu Ion Oțelicișanu* (Despre dreptul de cătorât).

Punerea la retragere, pentru limita de vârstă, a D-lui N. Mandrea, Președinte la Înalta Curte de Casație

D-l Nicolae Mandrea care, pe ziua de 22 cor., a eșit la pensie, atingând limita de vârstă, a fost o ilustrație și o podoabă a magistraturii noastre.

După terminarea studiilor de liceu și cele universitare în Germania, cu titlu de doctor în drept de la Facultatea din Berlin, D-l N. Mandrea s'a reîntors în țară la August 1864.

În urma unui concurs pentru obținerea unei catedre la Facultatea de drept, susținut cu d-l profesor G. Danielopolu, D-l Mandrea a fost numit profesor la Iași, predând la Facultatea de drept a Universității din Iași, timp de opt ani. Dreptul public și administrativ și Dreptul civil român; a predat și Dreptul roman la Facultatea de drept din București timp de doi ani.

D-l Mandrea a ilustrat catedra la o epocă în care Dreptul civil, care ne cărmușește astăzi, era aproape necunoscut.

Savantele sale prelegeri au fost atunci urmate de magistratură și abogații cei mai distinși, atât la Iași cât și la București.

În acelaș timp, D-l Mandrea a fost și magistrat, fiind numit la 1868 prezident, la 1869 prim-prezident la Tribunalul Iași, iar la 1870 consilier la Curtea de apel din Iași. De la 1872 e numit consilier la Înalta Curte de Casație, iar în Septembrie 1904, D-sa a fost numit prezident la secția II-a a acelei Înalte Curți, unde a funcționat ne-

întreput timp de 38 ani, fără a lipsi de la ședințele Curții, cu sau fără concediu.

D-l Mandrea s'a devotat magistraturii și a avut ca ideal ridicarea cât mai sus a prestigiului ei, lucrând în acest scop prin scris, prin vorbă și prin faptele sale.

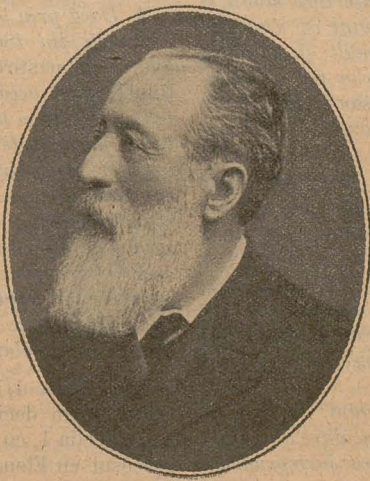
Pe lângă acestea, d-l N. Mandrea a fost în diferite comisii pentru revizuirea Procedurii civile, pentru reforma organizării judecătorești, pentru combaterea uzurii, pentru revizuirea legii Curții de Casație, etc.

Ca membru al comisiei pentru reforma procedurii civile, D-sa a prezentat un proiect pentru revizuirea cărței a V-a: Despre executarea silită, cu o largă și documentată expunere de motive. Ca prezident al Comisiei pentru reforma judecătorească, întocmită în anul 1888, d-sa a depus un raport profundat. Ambele aceste importante lucrări se află la Ministerul de Justiție și s'au utilizat cu ocazia reformelor ce s'au făcut ulterior.

Pentru revizuirea legii Curții

de Casație, D-l Mandrea a ținut o cuvântare la deschiderea anului judecătorec, 1 Septembrie 1903 ¹⁾, care a determinat elaborarea unui Anteproiect, asupra căruia D-l N. Mandrea fiind consultat, a depus un raport, care a fost prezentat și Corpu-

¹⁾ A se vedea în *Curierul Judiciar* din 1903, No. 54, pag. 472—477.

NICOLAE MANDREA

rilor legiuitoare spre lămurirea chestiunilor principale.

D-l N. Mandrea a fost și președinte al Comisiunii permanente de la Ministerul de agricultură de la 1883—1885, și mai tot ce s'a elaborat în acel timp de Ministerul Domeniilor este lucrat de D-sa.

Dar, în afară de acestea, D-l Mandrea are și o activitate literară, și lucrările sale sunt publicate în ziare, reviste interne și externe. Principalele sale lucrări sunt: Studiul asupra magistraturii române, publicat în Convorbiri Literare (1887—1888) și în broșuri; Studiul asupra Administrației și Justiției, publicat tot în Convorbiri Literare; Studii: asupra uzurei; asupra jurisdicției consulare; asupra Evteilor pământenii; Recensiuni asupra Dreptului canonic al lui Șaguna; asupra Dreptului administrativ de d-l P. Negulescu și asupra Tratatului de Pensii de d-l Zeuceanu, publicate în Convorbiri Literare, Dreptul și Curierul Judiciar. A mai prezentat, după cererea Ministerului de externe, la Iulie 1905, un interesant studiu asupra Convențiilor de la Haga.

În Revista de Drept internațional și de Economie politică a lui Meier, din Berlin, D-l N. Mandrea a publicat, în timp de patru ani, diferite dări de seamă asupra activității legislative din România, precum și asupra începuturilor și dezvoltării științei Dreptului de la 1832 până la 1900.

În fine, sunt de menționat și diferitele studii și adnotații asupra diverselor decizii ce s'au publicat în ziarul Dreptul și mai mult în Curierul Judiciar, al cărui prim colaborator a fost, fie semnând articolele cu numele său, sau semnându-le sub diferite pseudonime, între care sub cel mai cunoscut de Iunius.

A arătat colaborarea D-lui N. Mandrea la cele mai însemnate decizii ale Curții de casație pronunțate de la 1872 Septemvrie până acum, ar fi a ne opri prea lung. Publicăm în acest număr, ca specimen, trei decizii redactate de D-sa, din cari: una din 1873, a doua din 1874, iar a treia din 1875. Primele două au fost publicate în Buletinele Curții de casație, iar cea de a treia a rămas nepublicată până astăzi.

Principiile puse în aceste decizii, largă concepție, logica și puterea sa de argumentare au rămas și servesc și astăzi, după 36 ani, ca jurisprudență constantă și ca model de motivare.

Ori pe unde a trecut, acest ilustru jurisconsult n'a lăsat decât simpatii, și este de regretat că cea mai înaltă instanță din țară să fie astăzi lipsită de lumina sa, atunci când, de fapt, putea aduce încă multe servicii magistraturii noastre și mai ales justifiabililor celor obijduiți de soartă, al

căror apărător devenea în cele mai multe cazuri

D-l N. Mandrea este, în adevăr, unul din acei rari oameni cari au privilegiul de a rămâne veșnic tineri, și deși astăzi este în vârstă de 68 ani, totuși inteligența sa este încă vie, iar vasterile sale cunoștințe au contribuit foarte mult la progresul necontestat ce magistratura noastră a realizat în timpurile din urmă.

Dar, mai presus de toate, D-l N. Mandrea este și va rămâne toată viața sa un om de caracter, neobicinuit a se înmădiu, conștient totdeauna de drepturile și datorile sale, din care cauză, uneori, a fost nedreptățit și a avut chiar de suferit. El poate deci să fie mândru, căci reprezintă o carieră nu se poate-mai bine îndeplinită, ce poate servi de model nu numai acelor cari l'au cunoscut și stimat, dar încă și generațiilor viitoare.

D. ALEXANDRESCO

Înalta Curte de Casație și Justiție, secțiuni-unite

Audiența dela 22 Noemvrie 1873

Președenția d-lui Se. Fălcoianu, prim-președinte

Statul cu Elena Șutu

Secularizarea averilor, monastirești.—Efectele acestei legi.—Dacă prin acea lege se poate înțelege că Statul ar fi avut dreptul de proprietate asupra averilor monastirești și înainte de secularizare.—Răspunderea Statului de obligațiunile ce decurg din relațiile ce au existat înainte de secularizare.—(Articolul 1 din Legea secularizării din 1863).

1. Dacă prin legea de secularizare a averilor monastirești din 1863 se dispune, la art. 1, că „toate averile monastirești sunt și rămân averi a le Statului”, prin aceasta nu s'a putut înțelege că Statul ar fi avut și înaintea legii de secularizare dreptul de proprietate sau acela de administrare asupra averilor monastirești, ci el avea numai dreptul de supraveghere, ca în general asupra tuturor persoanelor juridice, după cum aceasta se confirmă prin sorgintele diferite ale dreptului privat al Moldovei.

Prin urmare, Statul intrând în posesia averilor monastirilor *successorio nomino*, răspunde pentru obligațiile ce decurg din relațiile ce au existat înainte de secularizare, ca și un succesor.

Deciziunea 4/73. — Respins recursul făcut de Stat, contra deciziunii Curții de apel din București, secția I, cu No. 279 din anul 1873, dată în procesul cu Elena Șutu, pentru venitul unei moșii.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză;

Pe d-l avocat public, în dezvoltarea mijloacelor de casare;

Pe d-l avocat al intimei, în combaterea lor, și

Pe d-l D. P. Vioreanu, procuror-general în concluziuni;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 1 și 2 din Legea secularizării averilor monastirești dela 1863”.

Având în vedere că se constată că, la anul 1832, d-na Șutu a întentat acțiune de revendicare contra monastirei Slatina, pentru moșia Sasca; că în urma obținerii unei sentințe definitive, prin care-i se recunoaște dreptul de proprietate asupra imobilului revendicat, d-na Șutu a întentat acțiune contra Statului, cerând a fi indemnizată de valoarea fructelor acelui imobil dela epoca întentării acțiunii de revendicare; că, în această privință, prin deciziunea Curții de apel din Iași din 1872, s'a condamnat Statul a despăgubi pe d-na Șutu pentru fructele imobilului, dela epoca întentării acțiunii de revendicare, conform cererei făcute; că asupra recursului făcut de Stat contra menționatei decizii, Curtea de casațiune, la 4 Septembrie 1872, a decis, că Statul nu e obligat a indemniza pentru valoarea fructelor decât numai pe timpul dela secularizarea averilor monastirești în urma legii de secularizare din 1863, și casând pentru aceasta deciziunea Curții de apel din Iași, a trimis a se judeca afacerea la Curtea de apel din București; că aceasta, prin deciziunea din 6 Februarie 1873, atacată cu recurs, a decis de asemenea, că Statul răspunde pentru valoarea fructelor, nu numai pe timpul în urma secularizării, ci și pe timpul înainte de secularizare; că astfel fiind, Curtea de casație e chemată a se pronunța în secțiunile unite, conform art. 74 al legii sale constitutive;

Având în vedere că este constant, că monastirea Slatina eră o monastire pământeană sau neînchinată din Moldova, care atârna de Mitropolia Moldovei, precum rezultă din Regulamentul organic, titlul 3, pag. 4, secțiunea III-a, cap. 3 precum și din Manualul administrativ, tom. 2, pag. 265; că chestiunea ce este a se rezolva în principiu e, dacă Statul răspunde de obligațiile, decurgând din relațiunile de drept ce au existat între cei de al treilea și monastirile pământene, atât pe timpul înainte de secularizare a averilor acestora prin legea din 1863, cât și după secularizare, sau numai pe timpul după secularizare;

Considerând, că prin legea de secularizare din 1863 se dispune la articolul 1, că: *«toate averile monastirești sunt și rămân averi ale Statului»*; că această lege, numai dispune altceva decât, că veniturile acestor averi au a se înscri în veniturile ordinare ale bugetului Statului (art. 2); că o sumă fixă se afectă sub titlu de ajutor locurilor sfinte, către care erau închinăte unele din monastirile pământene (art. 3—5), asemenea se mai afectă altă sumă fixă spre înfințarea unei școli laice și a unui spital în Constantinopol; că nu se declară, dar, prin dispozițiile acelei legi într'un mod expres, ceva în privința titlului sub care și pentru care averile monastirești au a fi ale Statului, sau în privința chestiunii, dacă pe Stat au a privi toate obligațiunile născute în favoarea celor de al treilea din relațiile de drept ce ar fi existat;

Considerând că în această privință, expresiile întrebuințate în art. 1 al Legii de secularizare, *«sunt și rămân»*, nu voesc și nu pot dovedi că Statul ar fi avut asupra acelor averi un drept de proprietate preexistent, și că prin legea de secularizare s'ar fi consolidat uzufructul cu nuda drept de proprietate al Statului, și că de aceea obligațiunile în contra uzufructuarului, stingându-se în urma încetării uzufructului, ele nu ar mai putea privi pe Stat; că, în adevăr, prin această interpretare a art. 1 din Legea de secularizare, se înlătură dificultățile juridice însă numai într'un mod aparent și nejuridic; că ea nu poate fi admisă: 1-*u* fiind că expresiile *«sunt și rămân»* au sensul că legea dispune, declară ceva pentru viitor, așa dar că averile monastirești au a fi ale Statului de la promulgarea legii de secularizare, ceeace și scopul oricărei legi de a dispune și a declara numai pentru viitor (conf. § 7 al Codului Calimachi și art. 1 al Codului civil); că principiul, că legile n'au efect retroactiv fiind un principiu fundamental, când e vorba de aplicarea lor, la acest principiu nu putem admite o derogare decât numai dacă legea, ce este a se aplica, declară aceasta într'un mod expres; că a admite acea interpretare dată cuvintelor din legea de secularizare, ar fi a admite că legea de secularizare ar fi derogat la principiul neretroactivității legilor într'un mod tacit; 2-lea, că asemenea expresiuni *«sunt și rămân»* se găsește și în legea, pentru regularea proprietății rurale, dar și acolo ele nu au sensul că s'ar recunoaște sătenilor căiași un drept preexistent de proprietari, tăci fiind așa, n'ar fi fost trebuință a se

fi acordat proprietarilor o despăgubire, despăgubire care exclude tocmai ideea preesenței dreptului de proprietate și care se înțelege numai întrucât admitem că sătenii căiași dobândea dreptul de proprietate prin voința legii rurale d'abia în momentul promulgării; 3-lea că asemenea nu ne oferă vre-o analogie hotărârile judecătorești, căci dacă printr'o sentință judecătorească se declară, că cine-va e proprietar, aceasta se înțelege, nu numai pentru viitor ci și pentru trecut, pentru motivul că prin sentințele judecătorești nu se stabilesc ci se declară drepturile, de vreme ce prin lege se stabilește, se constituie un drept;

Considerând, că afară de acestea, acea interpretare de a voi a zice, că Statul ar fi avut și înaintea legii de secularizare dreptul de proprietate asupra averilor monastirești, este contrarie și legilor pozitive anterioare legii de secularizare; că, după aceste legi, diferitele institute bisericesti, ca instituții pioase, erau investite cu personalitatea juridică; că de aceea ele, ca persoane juridice, putea fi subiect de drepturi și îndatoriri; că subiectul dar al averilor ce ele aveau, nu eră Statul, ci acel subiect ideal era creat anume prin voința legii, iar Statul n'avea asupra averilor institutelor bisericesti, ca în general asupra persoanelor juridice decât numai dreptul de supraveghiere; că acestea se confirmă prin sorgintele diferite ale dreptului privat al Moldovei, și anume:

I. Prin legislația română și bizantină, legislație, care a avut în Moldova aplicabilitate directă până la 1817, și anume: a) în cât privește personalitatea juridică a institutelor bisericesti prin c. 13 Cód. d. ss. eccl. I, 2; — C. 23 C. cod. I, 2; c. 20 C. I de episcop. et cler. I, 3; c. 41, § 2 cod. C; c. 55, cod. c. 56, cod; Nov. 5, cap. 4, cap. 5; — Nov. 123 c. 37 și 38 etc.; iar în cât privește dreptul de supraveghiere al Statului, între altele prin C. 46 a Iuliano C. de episcopis I, 3; Nov. CXXXI, cap. 11; b) Basiliconum liber IV, tit. I, §§ 5, 8, 9; liber V, tit. III, §§ 12, 13, 14, 15;

II. Prin pravila lui Andronachi Donici din 1814, titlu despre dani și dăriuri § 12 (B. I.), în care se declară, că prin hotărârea făcută cu statul de obște la anul 1785 «daniile să fie slobode a se face și de către toate starea la sfintele monastiri» vrea să zică monastirile, având capacitatea de a dobândi avere între altele prin dăriuri, prin aceasta li se recunoaște personalitatea juridică;

III. Prin §§ 763—769, 17 și 43 din Codul Calimachi; și IV. Prin art. 80 al Regulamentului organic al Moldovei, care declară că, deși se cuvine Statului o parte din veniturile din toate moșile și ceterurile monastirești, atât a celor ce atârna dela scaunul Mitropoliei și a episcopilor Moldovei, precum: Slatina, Râșca și altele, cât și a celor ce sunt închinăte la monastirile străine, aceste îndatoriri însă ale Mitropoliei, ale episcopilor și ale monastirilor, nu *înădănesc* nici cum *dreptățile proprietății*, fiindcă monastirile inădăns sunt înzestrate cu averi atât naționale cât și particulare pentru împlinirea bunelor fapte plăcute lui Dumnezeu și de obște folositoare; că prin această dispoziție se recunoaște personalitatea juridică a monastirilor, atât închinăte cât și neînchinăte, și cari atârnau de scaunul Mitropoliei și a episcopilor, ca un principiu ce era consacrat din vechiu înaintea Regulamentului organic și care se consacră și pentru viitor, și deși expresiile *«persoană juridică»* nu sunt cuprinse în art. 80 al Regulamentului, dar prin aceea că se recunoaște monastirilor dreptul de proprietate, fiindcă averile de cari sunt dotate sunt afectate spre scopuri pioase și de utilitate publică, prin aceasta se legitimează de legiuitorul Regulamentului într'un mod corect personalitatea juridică a instituțiilor pioase, și recunoscându-se acestora anume dreptul de proprietate ca un efect principal al personalității juridice, prin aceasta se indică într'un mod suficient, că instituțiile pioase au capacitatea de a avea, de a dobândi avere prin orice mod de a fi subiect de drepturi și îndatoriri; că cota de venituri la cari erau obligate monastirile către Stat, are caracterul unui impozit *«dare»* sau a unui *«ajutor»* expresii, ce se găsește în titlul 3, P. IV a s. III a cap. 3, precum și într'un aliniat al aceluși articol; că de aceea nici după dispozițiile Regulamentului organic nu putem susține, că Statul ar fi avut dreptul de proprietate, căci art. 80 citat din Regulament, exclude tocmai asemenea idei; că acestea se mai confirmă;

V. Prin dispozițiile a două legi organice, votate de Obștesca obicinuită adunare în anul 1844, Manualul administrativ tom. 2, p. 261—267, relative la regularea veniturilor Mitropoliei și a episcopilor și a monastirilor pământesti, precum și relative la atribuțiile șefului departamentului averilor bisericesti înființat în anul 1844; că printrănsese se consacră: 1-*iu*, că Statul prin vornicul averilor bisericesti, are numai privilegii asupra cârmuirii tuturilor avuturilor mișcătoare și nemiscătoare ale monastirilor pământesti (conform art. 4 al legiurii citate sub No. 762 din Manualul administrativ), afară de monastirile pământene cu soboare, cari au a fi în total neatărnate de cârmuirea aceluia vornic (cod. art. 5); 2-*lea*, că averile sunt proprii ale Mitropoliei, episcopilor, cu un cuvânt a institutelor bisericesti, ceea ce se indică prin expresiile «*averele bisericesti*» și prin art. 2 al legii sub No. 761 din Manualul administrativ «*toate averile nemiscătoare ale Mitropoliei și ale episcopilor*»; 3-*lea*, că asemenea și veniturile sunt ale acestora și constituie o casă a parte separată de tezaurul public; că de aceea cea mai mare parte din aceste venituri se lasă în dispoziția completă și absolută a mitropolitilor și a episcopilor, din cari se prelevă numai lei 95.000 pentru susținerea seminarului din Socola și altă sumă pentru retribuirea personalului și pentru cheltuielile departamentului averilor bisericesti, la care sumă nu contribuie cu nimic monastirile pământene cu soboare, pentru motivele speciale arătate în P. IV, § III, cap. 3, din regulament;

Considerând, că din toate acestea rezultă într'un mod învederat, că Statul nu avea, după legislația pozitivă a Moldovei, nici dreptul de proprietate, nici chiar dreptul de administrare a averilor monastirilor pământene; că din contra, dreptul de proprietate și de folosință se cuvenea monastirilor, ca unor instituții pioase având personalitatea lor; că Statul nu exercită decât o supraveghiere; că fiind așa, nu putem, fără a ne pune în conflict cu dispozițiile formale ale acelei legislații, să susținem că prin legea din 1863 s'ar recunoaște un drept de proprietate preexistent al Statului; că de aceea dar și toate consecințele deduse din acea interpretare dată art. 1, din legea de secularizare, adică că prin legea din 1863 s'ar fi consolidat în persoana Statului uzufructul, pe care numai l'ar fi avut monastirile, și că de aceea Statul n'ar putea răspunde de obligațiile fostului uzufructuar, că prin dovedirea neveracității premisei; că tot din această cauză, nu se poate susține că Statul s'ar fi pus în posesiunea uzurpată de monastiri înainte de legea din 1863, căci o stare de lucruri consacrată prin o legislație continuă, nu poate fi declarată ca uzurpată;

Considerând dar, că încăl privește monastirile pământene, Statul declarând prin legea din 1863, că și ale lor averi sunt și rămân ale lui, aceasta n'a făcut-o și n'a putut-o face în virtutea unui drept de proprietate preexistent; că rămâne acum a cerceta în virtutea căruia drept, care e titlul sub care Statul a putut a-și apropia averile monastirilor și a instituțiilor bisericesti, și în această privință, toate persoanele juridice, fie corporații, fie instituții pioase, precum sunt toate institutele bisericesti, monastirile, neexistând decât în virtutea unei dispoziții legale, Statul exercită asupra lor o supraveghiere; că în virtutea acestui drept, Statul poate să decreteze dizolvarea unei persoane juridice, când aceasta este periculoasă existenței Statului, sau binelui public, sau când se aștează adevăra, dacă e vorba de instituție pioasă, la scopuri ostile Statului, binelui public, sau nu se aștează la scopurile la cari este destinată; că Statul într'un mod unilateral are a aprecia cazurile în cari este necesitate de a decretă dizolvarea persoanei juridice (conf. Savigny, System. vol. 2, p. 279, Seqq. Unger, System des österreichischen Privatrechts V. I, pagina 345, seqq., pagina 352);

Considerând că Statul declarând prin legea din 1863, că averile monastirești sunt și rămân ale lui, vrea să zică secularizând, apropiindu-și orice fel de avere a acestor instituții pioase, chiar însăși edificiile și bisericile lor, aceasta a făcut-o în virtutea dreptului stabilit mai sus, convins fiind că adevăra nu se afectă la scopul și în modurile hotărâte de donatori; că decretarea secularizării acelor averi, implică în sine și neapărat, când e vorba de instituții pioase, dizolvarea acestor persoane juridice; că este de altminterlea o

contradicție în sine, a crede că Statul s'ar fi mărginit a-și apropia numai averile monastirilor, acestea însă ar continua și după secularizare a exista ca persoane juridice, căci o condiție neapărată pentru existența unei instituții pioase, ca persoană juridică, în opoziție cu a doua categorie de persoane juridice, cu corporațiile, e existență de avere destinată spre realizarea unui scop de binefacere, de utilitate publică, nemai existând averea unei instituții pioase din orice cauză, nici scopul numai poate fi realizat și nici de continuarea acesteia ca persoană juridică nu poate fi vorba;

Considerând că în viitor, orice, donație s'ar face unei biserică sau unei monastiri sau în general unui institut bisericesc, nu s'ar putea zice, că monastirea sau institutul bisericesc, care mai există ca nume, ar dobândi dreptul de proprietate prin donație, căci ca să dobândească asemenea drept, trebuie să aibă mai întâiu capacitatea de a dobândi, adică trebuie să fie investită cu personalitate juridică, și această condiție neexistând, averea donată nu se va putea considera ca transmisă către monastire, către institutul bisericesc, dacă intenția donatorului ar fi fost aceasta; că însă nimic nu se opune, ca donația sa să poată susține și scopul spre care ar fi afectat-o donatorul să se realizeze, însă în acest caz va trebui să nască o nouă persoană juridică prin voința Statului, prin recunoașterea din partea acestuia a scopului la care s'ar fi afectat averea;

Considerând că astfel, monastirile pământene nemai având veri-o existență ca persoane juridice în urma dizolvării, se întreabă care este soarta creiată averii ce au avut-o, precum și a relațiilor de drept ce au existat între monastiri și cei de al treilea? că în această privință, sau putem admite că prin disolvarea persoanei juridice, averile lor devin *res nullius*, prin urmare, relațiile de drept ce au existat între ele și cei de al treilea au a se considera ca stinse, și Statul apropiindu-și aceste averi, ca *res nullius*, nu răspunde din acele relații de drept ce au existat, sau putem admite că Statul a intrat în stăpânirea acelor averi, ca în bunuri vacante, și pentru aceasta va avea a răspunde din acele relații de drept ce au existat în favoarea celor de al treilea ca succesorul în averi vacante, făcând aplicație analogă de regulile în privința succesiunii în avere vacantă, (conf. C. de bonis vacantibus 10, 10; fr. 228 D. de Reg. Juris; Codul Calimah, §§ 962—963); că având a alege între aceste două soluții, vom preferi pe ultima, pentru considerațiile, că printr'ansa nu se ating drepturile născute în favoarea celor de al treilea, că ea e și mai conformă cu intenția donatorilor cât și cu equitatea;

Considerând că astfel fiind, Statul intrând în posesiunea averilor monastirilor *successorio nomine*, el răspunde pentru obligațiile decurgând din relațiile ce au existat înainte de secularizare ca și un succesor; că de aceea, în speță, el are a răspunde pentru valoarea fructelor imobilului pe timpul înainte de secularizare, și adică nu numai pentru fructele percepute ei și pentru fructele cari puteau fi percepute, căci în urma intenției acțiunii de revendicare, deținătorul imobilului revendicat, adică monastirea, trebuia să răspundă atât pentru unele cât și pentru celelalte, conf. §§ 437, 441 Cod. Calimah, cât și conf. frag. 33 et 62 D. d. 2. v. 6. i. e. 2. C. de fruct. et lit. 7, 50; și această obligație de a răspunde pentru fructe privește și pe Stat ca succesor; că în această privință e indiferent a mai cerceta dacă păritul, monastirea, a fost de bună sau de rea credință, fiind cauza pe care se reazămă cererea de fructe posteroioară intențării acțiunii de revendicare, și drepturile revendicantului în privința fructelor sunt aceleași, putând cere atât fructele percepute cât și pe acelea cari au putut fi percepute;

Că așa fiind, art. 1 și 2 din legea de secularizare, nu sunt violate;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

A apărut p. II, vol. IX, din Dreptul civil de d-l profesor D. Alexandresco, care cuprinde: Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumutul. Prețul 7 lei, p. II; iar volumul complet lei 17.

Acest volum se va putea expedia tuturor celor ce vor trimite costul prin mandat postal la *Curierul Judiciar*, care furnizează volumele Alexandrescu, și orice cărți de drept, broșate sau legate după dorință, la fel cu cele furnizate anterior.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secțiuni - Unite

Audiența dela 25 Aprilie 1874

Președenția d-lui Se. Fălcoianu, prim-președinte

George Apostol cu Sultana Ion și D. Hristea

Urmărire imobiliară. — Motivele de recurs ce se pot propune direct în casație în această materie. — Revindere în compt. — Dacă e nevoie de supralicite. — Comandament. — Dacă e nevoie de un nou comandament, atunci când urmărirea sa început în cele trei luni, dar a fost suspensă din cauza cercetării diferitelor contestațiuni (Art. 449—500, 503—511 din Proced. civilă).

1. În principiu, nu se pot admite la Curtea de casație mijloace de casare cari n'au fost propuse dinaintea judecătorilor de fond a căror hotărâri sunt supuse recursului, iar acest principiu suferă o excepție numai în cât privește mijloacele zise de ordine publică.

2. Dacă e dificil a defini într'un mod satisfăcător în ce consistă ordinea publică și mijloacele de ordine publică cari pot fi propuse direct înaintea Curții de casație, ori cum, nu s'ar putea zice că ordinea publică e interesată la observarea unor forme de procedură în materie de urmărire silită introduse în interesul numai al părților litigante.

Astfel deși formalitățile în materie de urmărire silită prevăzute prin art. 449 până la 500 și 503 până la 511 din Procedura civilă, sunt prevăzute sub pedeapsă de nulitate, totuși ele nefiind de ordine publică motivele întemeiate pe neobservarea acestor formalități nu pot fi propuse direct în casație, întrucât ele nu au fost propuse la tribunalul de urmărire.

3. În caz de revindere a unui imobil în comptul adjudecării din cauza nedepunerii prețului, nu este nevoie de supralicite.

4. Nu este nevoie de un nou comandament dacă urmărirea unui imobil s'a început în cele trei luni, dar cursul vânzării a fost suspens din cauza cercetării diferitelor contestațiuni și opozițiuni.

Deciziunea 7/74. — Respins recursul făcut de George Apostol, contra ordonanței de adjudecare a Tribunalului Botoșani, No. 12/73, prin care, după cererea d-nei Sultana Ioan, creditoare, s'a adjudecat moșia Ungureni, a numitului recurent, asupra d-lui Dimitrie Hristea.

Curtea,

Ascultând pe d-l N. Mandrea, membru Curții, în citirea raportului;

Pe d-nii avocații N. Blaremburg și Theodoru, în desvoltarea mijloacelor de casare;

Pe d-nii avocații Năstase Bottez și Mihail Cornea, în combateri;

Pe d-l procuror-general Dim. P. Vioreanu, în concluziuni. Deliberând,

Asupra mijloacelor I, II, IV P. P. I—V:

«În această vânzare n'au fost publicatiunile prealabile cu termen de trei luni, conform art. 310, și nici s'a notificat debitorului aceste pretinse publicatiuni, pentru că la dosar nu există nici o dovadă despre aceasta, dovadă pag. 97 și 104 a dosarului, unde se constată, că cele d'întâi publicatiuni din dosar sunt acelea de la pag. 104, cu termen de 20 de zile, și foaia „Progresul” din 29 August, ce alăturăm, unde se vede că nu este nici un termen fixat, ci în loc de a se zice, a veda zi după termenul de trei luni, se zice a 10-a zi, contra art. 536 și 510; prin urmare, s'a violat aceste articole, cu art. 509 prescrie, sub pedeapsă de nulitate și prevăzute de art. 562.

«Tribunalul a violat art. 546, nefăcând publicatiunea în termenul de 8 zile, la așa judecării, caz prevăzut de art. 562, alin. I, dovadă despre aceasta pag. 116 (verso) a dosarului, unde

nu se găsește de cât două rânduri ale d-lui portărel, fără nici un concept sau proces-verbal și acestea sunt din 24 Iunie, adică cu două zile înaintea zilei de supralicite, iar nu în timp de 8 zile, cum cere legea.

«Violarea art. 504, 506, 507 și 511, precum și a tuturor celorlalte din publicatiuni, prescrie sub pedeapsă de nulitate, dovadă:

1. Afiptul cel d'întâi și principal nu conține profesiunea și domiciliul părților nici sarcinile imobilului.

2. În afiptul cu a 10-a zi din „Progresul” nu este domiciliul părților creditoare, nici sarcinile imobilului, nici este notificat debitorului.

3. La pag. 211, publicatiunile făcute pe comptul lui Teodoru, nu conțin cele prevăzute de art. 504 și următorii și art. 554.

4. Publicatiunile pentru 12 Decembrie 1870, nu sunt făcute și la așa tribunalului.

5. La pag. 188, se va găsi un proces-verbal pentru toate operațiunile în bloc, fără timbru, contra legii.

Având în vedere că, prin ordonanța de adjudecare a Tribunalului de Botoșani din 9 Iulie 1873, se constată, că aceste diferite motive n'au fost propuse la acel tribunal. Că astfel este a se și dacă asemenea motive, ca mijloace noi, pot fi supuse pentru prima oară de către partea interesată la Curtea de casație:

Considerând că, în principiu, nu se pot admite la Curtea de casație mijloace de casare, dacă ele n'au fost propuse dinaintea judecătorilor de fond a căror hotărâri sunt supuse recursului; că acest principiu se justifică prin considerațiunile, că judecătorii după sistemul de procedură astăzi în vigoare neputându-se pronunța de cât numai asupra celor cerute de către partea interesată, Curtea de casație, ca instanță extraordinară, având a decide dacă prin hotărârea supusă recursului s'a violat vreo lege, care a vedea dacă partea interesată a făcut oarecare cerere, a luat oarecari concluzii în această privință dinaintea judelei care a dat acea hotărâre, și de aceea nu va admite un motiv de casare care n'ar fi fost propus de către parte dinaintea judelei de fond, ori cât de întemeiat el ar fi:

Considerând că principii, ca mijloace noi nu pot fi propuse pentru prima oară la Curtea de casație, suferă o excepție numai în cât privește mijloacele zise de ordine publică; că de altminterle, acel principiu are a se aplica în general, fie vorba chiar de un recurs contra unei ordonanțe de adjudecare; că în această privință nu s'ar putea zice, că procedura ce are a se observa în materie de urmărire silită, ar fi o procedură extraordinară în acel sens că judecătorii tribunalului ar avea a supraveghea, *ex-officio*, să se observe toate formalitățile prescrie de procedura civilă în materie de urmărire silită, în cât neobservarea vreunei formalități ar putea fi un motiv de casare, chiar dacă partea interesată n'ar fi făcut vreo propunere în această privință la tribunal; căci a vorbi de o procedură extraordinară, cu alte efecte ale procedurii ordinare, este a face o distingere arbitrară, nefiind recunoscută de procedura civilă; că procedura civilă arată mersul și formalitățile ce au a se observa de la momentul întetării reclamațiunii până la momentul executării definitive a hotărârii obținute; că e conform naturii lucrurilor, dacă se prescrie altă procedură, când este vorba a se obține constatarea unui drept prin o hotărâre judecătorească a judelei de plasă, a tribunalului sau a Curții de apel, sau dacă este vorba a se execută această hotărâre asupra averii mobiliare sau imobiliare a debitorului; că în privința titului acestor procedurii însă, sunt a se observa aceleași principii generale în privința calității de a stă în judecată, în privința citațiunilor și nulității lor, în privința dreptului și îndatoririi părților ce stau în judecată etc., că oricare ar fi procedura, judecătorul nu are a suplini, *ex-officio*, propunerile părții litigante, întrucât nu le-a făcut; că, dacă în îndeplinirea vreunei procedurii, oricare ar fi aceasta, nu s'ar fi observat sau nu s'ar fi îndeplinit oareșii cari formalități, judecătorul nu are *ex-officio*, să facă să se repete, în general, din nou acel act, ci partea interesată este obligată a cere dela acel judecător nulitatea actului sau procedurii îndeplinite, ceea ce rezultă din art. 736, alin. I din Proced. civilă; că cererea de nulitate pentru neobservarea oareșii formalități etc., trebuie să fie propusă de parte în timpul oportun chiar la judele de fond, căci de altminterle partea nu mai are dreptul:

că aceasta rezultă din art. 111 din Proc. civilă, după care cauza de nulitate în privința citațiilor sau a actelor de procedură, este stinsă dacă nu se propune înaintea oricărei apărări a fondului sau excepțiilor; că din art. 111 rezultă principiul, că nulitatea nefiind propusă în timpul oportun, ea se stinge și învederat e că nu mai poate fi propusă la Curtea de casătuine ca motiv ;

Considerând că prin consecuență și în privința neobservării dispozițiilor și a formalităților prescrise în materie de urmărire silită, chiar sub pedeapsă de nulitate, precum prin art. 449—500, 503—511 și altele partea interesată e obligată a cere anularea urmăririi prin o opozițiune adresată tribunalului, conform art. 525, seq. Proc. civilă ; că această opozițiune trebuie să se facă înaintea adjudecării, căci tribunalul are a judeca opozițiunile făcute înaintea zilei de adjudecare, conform art. 529 comb. cu 527 din Proced. civilă ; că dacă asemenea cerere de anulare, nu s'a produs în timpul oportun arătat, învederat e, că ea nu mai poate fi produsă d'inaintea Curții de casătuine ; că, însă, atunci când partea interesată nu ar fi fost în stare de a cere anularea urmăririi din cauza neobservării unei dispozițiuni sau neîndeplinirii unei formalități, fiindcă nu fusese de fel înconștințată, nici nu asistasă la operațiunile urmăririi, ea va putea cere casarea ordonanței de adjudecare din cauza lipsei totale de înconștințare tot asemenea precum o parte care n'a putut figura la o instanță, nefiind citată, e în drept a cere casarea hotărârii judecătorești din această cauză, fără să se poată învoca contra ei dispozițiunile art. 111 din Proc. civilă ;

Considerând că contrariu în această privință nu rezultă din art. 562 din Proc. civilă, care după acest articol ordonanța de adjudecare se poate cașă : 1) pentru că nu s'au făcut publicațiunile prescrise ; 2) că nu s'au observat termenii adjudecării ; 3) că s'a violat vreo formă prescrisă de nulitate ; și 4) pentru cauză de necompetență sau exces pe putere — simpla enumerare prin diferite paragrafe ale art. 562 a cauzelor pentru care se poate cașă o ordonanță de adjudecare, aceasta nu dovedește că legiuitorul în materie de urmărire silită, ar fi voit să admită că partea interesată să poată cere casarea nu numai pentru exces de putere sau pentru cauza de necompetență, ci și pentru neobservarea altor formalități prescrise sub pedeapsă de nulitate, chiar dacă acestea n'ar fi fost propuse la tribunal, căci aceasta ar fi însemnat o derogare într-o materie specială la regulile generale expuse, derogare care ar fi trebuit să fi fost indicată într'un mod expres de legiuitor și care nu poate fi dedusă din simpla considerațiune a enumerării de o potrivă prin diferitele paragrafe ale aceluiași articol ; că, de altminteală, dispozițiunea art. 562 spre a fi interpretată într'un mod rațional, adică ca să producă efecte raționale, trebuie să ne referim la regulile generale de procedură indicate și mai sus, după care de sigur necompetența și excesul de putere sunt motive de casare, cari pot fi propuse direct în casătuine, nu însă și alte cauze cuprinse în P. P. 1—4 a art. 562 ;

Considerând că de altminteală, nu s'ar putea zice că observarea formalităților diferite prescrise în materia de urmărire silită, ar fi de ordine publică, și astfel s'ar putea face un motiv de casare din neobservarea lor chiar de nu s'ar fi propus la tribunal, căci dacă e dificil a defini într'un mod satisfăcător în ce consistă ordinea publică și mijloacele de ordine publică care pot fi propuse direct înaintea Curții de casătuine, ori cum nu s'ar putea zice că ordinea publică e interesată la observarea unor forme de procedură, introduse în interesul numai al părților litigante ; că și formele prescrise în materia de urmărire silită sunt de sigur, înainte de toate, în interesul atât al părții urmărite, cât și al celor alte părți ce iau parte la urmărire ; că acestea au de aceea datoria de a face opozițiune la urmărire dacă cumva nu s'ar fi observat vreo formalitate ; că a admite posibilitatea unui recurs direct pentru neobservarea unei formalități, pentru care nu s'ar fi adresat partea interesată mai întâi la tribunal, ar fi a arăta o solicitudine deosebită și nerecunoscută de legiuitor pentru o parte care a fost neglijentă ;

Considerând că în speță, toate motivele propuse de recurent consistă în neîndeplinirea unor formalități, prescrise întradevăr sub pedeapsă de nulitate prin art. 512, 554 ; că

partea recurentă a figurat la tribunal la toate operațiunile urmăririi și n'a cerut anularea urmăririi pentru cauzele enumerate prin acele motive ; că astfel motivele de casare trebuie să fi respinse ca nefiind propuse la tribunal ;

Asupra mijlocului al VII-lea :

• Exces de putere comis.

a) « Prin crearea de supraliciteți în materie de revânzare. Este vorba aici d'un exces, sau mai bine zis, de o uzurpațiune de putere în toată accepțiunea cuvântului : căci tribunalul spre a procedea la o supralicitețe cu ocaziunea unei revinderi, a trebuit să păsească peste hotarele autorității judiciare, să amputeze asupra puterii legiuitoare, într'un cuvânt să creeze, iar nu să aplice, o lege. Această uzurpațiune de putere constituie și o violațiune a art.... Deciziunea pătată de acest vițiu aduce o atingere organizațiunii sociale printr'un fel de perturbatiune a puterilor publice, societatea este lesată în unul din principiile sale constituționale : diviziunea puterilor.

b) « Prin omiterea comandamentului în urma suspensiunii urmăririi după cererea Curții de apel în timp de doi ani. Acest exces de putere, căci exces de putere e, de oarece tribunalul prin această omisiune a pus voința sa mai presus de voința formală a legiuitorului, constituie și o violațiune a art. 500.

c) « Prin faptul tribunalului, de a refuza Curții de apel din lași dosarul ce i se ceruse spre a judeca contestațiunea noastră, și în sfârșit prin nesocotirea unei depeșe a curții care somă pe tribunal a suspenda adeca vânzare și pe care tribunalul n'a crezut măcar de cuvânt să o anexeze la dosar. Dovadă însă despre trăgirea a celei depeșe rezultă din deciziunea Curții de apel No. 1039 ».

Având în vedere că se constată că, cu ocaziunea revânzării imobilului recurentului, din cauză că adjudecatul nu depusese prețul. Tribunalul de Botoșani nu s'a mărginit la o singură licitație, ci a ordonat și o supralicitețe conform art. 546—549 ; că, neîndeplinind-se prețul și de acel, asupra căruia se adjudecase imobilul cu ocaziunea acestei supraliciteți, imobilul fiind pus din nou în vânzare, în sfârșit s'a adjudecat asupra unei persoane străine, cu un preț mai mic de cât eșise la ultimele licitații ținute în urma revânzării ;

Considerând că, excesul de putere este o cauză de a recurge în casătuine și în contra ordonanței de adjudecare, precum rezultă aceasta și din art. 562 ; că este a se ști ce trebuie să înțelegem prin exces de putere ; că de sigur nu putem zice că excesul de putere e de cătrei judecătorului fondului ar fi interpretat eronat sau ar fi aplicat eronat o dispozițiune a legii, căci astfel excesul de putere ar cuprinde în sine în genere toate cauzele putințioase pentru care s'ar putea supune casării o hotărâre ca fiind a circumscri în oarecare limite expresiunile exces de putere, se va putea zice că o hotărâre este dată cu « exces de putere », de cătrei judecătorului a eșit din cercul atribuțiunilor deferit prin lege, de cătrei și-a arrogat atribuțiuni recunoscute altor puteri sau jurisdicțiuni consacrate în Stat ; că fiind așa, în speță, nu poate fi vorba de exces de putere, ci numai de o aplicare eronată a legii, căci în caz de revânzare a imobilului prescrisă din cauza neîndeplinirii prețului conform art. 553 din Proc. civilă, are a se ține o singură licitațiune, nu însă și o supralicitețiune, conform art. 546—549 ; că aceasta se întemeiază pe următoarele considerațiuni : 1) Art. 557 declară, că *lucrul se va adjudeca*, asupra aceluia care va da un preț și mai mic, iar fostul adjudecatar va fi îndatorat a plăti diferența... Că de ar fi vorba de o supralicitețe, art. 557 ar fi trebuit să enunțe sau să se fi referit la art. 546—549 ; 2) Că ideea unei supraliciteți e înlăturată și prin art. 556 din Proc. civ., după care *adjudecatul*, pe socoteala căruia a trebuit să se scoată imobilul în vânzare, are a fi menținut în calitate de adjudecatar dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nimeni nu va da un preț mai mare peste vechiul adjudecatar, și dacă acesta va depune în acea zi prețul adjudecării împreună cu... » se menține dar fără să mai fie trebuință de o supralicitețe ; Că de altminteală cauzele pentru care a crezut legiuitorul de trebuință a admite supraliciteți, după articolul 546—549 nu există când este vorba de revânzare ;

Considerând că fiind în speță o aplicațiune eronată a legii de procedură din partea Tribunalului Botoșani, aceasta nu poate servi părții recurente spre a forma un motiv de casare : 1) Fiindcă recurentul n'are interes ci cel mult adjudecatul dela prima adjudecațiune în urma revânzării ar fi putut avea

interes; 2) Fiindcă nulitatea procedurii din cauza supralicitării a dispărut, întru cât adjudecațiunea din urmă s'a făcut cu păzirea formelor și a legii; și 3) că recurentul n'a făcut vreo propunere la tribunal sub acest raport;

Considerând în cât privește al doilea esces de putere, că chiar dacă faptele ar fi așa precum le indică recurentul, totuși acest motiv nu poate fi admis ca exces de putere: 1) căci nu se impută tribunalului decât o simplă violare a legii, art. 500 din Proc. civilă; 2) că afară de acestea, nici violare de lege nu exista, căci art. 500 prescrie că e trebuință de un nou comandament, dacă au trecut 3 luni dela ziua comandamentului, fără a se fi făcut urmărirea că dacă însă urmărirea s'a început, însă cursul ei a fost suspens din cauza ceretării diferitelor opozițiuni, în asemenea caz nu va fi trebuință a se face un nou comandament de câte ori s'ar reîncepe urmărirea în urma înălțurării cauzei de suspendare; 3) că afară de acestea, recurentul nici n'a propus aceasta la tribunal;

Considerând în cât privește al treilea exces de putere că netrimiterea dosarului cerut de Curtea de apel, nu poate constitui un exces de putere în sensul arătat mai sus; că de almintrelea se constată că tribunalul n'a putut amăna adjudecarea, fiindcă depeșă Curții de apel sosise în urma efectuării adjudecării, și astfel și acest motiv nu e întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 15 Martie 1875

Președenția d-lui Sc. Fălcotanu, prim-președinte

Locot. P. N. Otetelișanu cu Ion Otetelișanu

Ctitor. — Dreptul de ctitor. — Drept ereditar. — Modul și condițiunile sub care se transmite acest drept.

Dreptul de ctitorat este un drept ereditar care se transmite prin succesiune, fie aceasta testamentară, fie ab intestat așa că moștenitorul fie testamentar, fie ab intestat, al ultimului ctitor are a fi și ctitor; acest principiu însă suferă modificare când prin actul constitutiv se declară că ctitorul să fie totdeauna o persoană dintr'o familie determinată, în acel sens că numai acel moștenitor va fi și ctitor care va fi din familia indicată prin actul constitutiv; încât, dacă moștenitorul ultimului ctitor nu e din familia determinată, ctitorul are a se determina prin aplicarea analogă a regulilor dela succesiunile ab intestat, adică că acea persoană sau acele persoane din familia determinată vor fi ctitori cari vor fi într'un grad de rudenie mai apropiat cu ultimul ctitor; iar dacă ctitorul nu se poate determina, ctitoratul însuș se prezintă ca un drept vacant, și precum în averile vacante succede Statul, tot Statul va succede la dreptul de ctitor, deosebit de misiunea ce o are de a supraveghea administrarea averilor institutelor pioase sau de binefacere.

Deciziunea 66/75. — Respins, în urma divergenței, recursul făcut de d-l locot. P. N. Otetelișanu, contra deciziunii Curții de apel din Craiova s. II cu No. 85/874, dată în proces cu Ioan Otetelișanu, pentru ctitoratul unei biserici.

Curtea,

Ascultând raportul făcut în cauză de d-l membru Rosetti:

Pe d-l avocat Gh. Danieleanu din partea recurentului în desvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat C. Boeresen, din partea intimatului în combaterea motivelor; și

Pe d-l procuror de secție P. Piso în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Că Curtea de apel s. II din Craiova a comis un exces de putere și a violat dreptul de erede testamentar și legitim al neamului lui Otetelișanu Ilie, de a alege din acest neam persoana care trebuie să fie ctitor, însușindu-și un drept ce nu are, nici poate avea, acela de a desemna pe ctitor.»

Având în vedere că se constată din deciziunea supusă recursului că C. N. Otetelișanu, ctitorul bisericii S-ftul Ilie și a institutului Lazăr Otetelișanu din Craiova, murind fără să fi desemnat un ctitor din familia Otetelișanu, conform actului constitutiv lui Ilie Otetelișanu, Petre Otetelișanu a intentat acțiune contra lui Sava Șomănescu, desemnat prin avizul Consiliului de familie al minorilor defunctului C. Otetelișanu a exercită acel ctitorat în numele minorilor și confirmat în această calitate de către tribunal, cerând a i se recunoască dreptul la exerețiul celui ctitorat; că tribunalul de Dolj, întemeiat pe avizul rudelor fondatorului Ilie Otetelișanu convocate spre alegerea unui ctitor, prin sentința sa, a admis acțiunea și a recunoscut lui Petre Otetelișanu, dreptul la ctitorat; că, făcându se apel atât de Șomănescu cât și de Ioan Otetelișanu, care nu fusese admis de trib. de a interveni spre a cere de asemenea, fiind din familia fondatorului Ilie Otetelișanu, a fi numit ctitor, Curtea de apel prin deciziunea sa, întemeindu se pe opinia că în specie justiția are a desemna cărei dintre rude are a-i se recunoască dreptul de ctitorat și apreciind, a numit ca ctitor pe Ioan Otetelișanu;

Considerând că este a se ști cum are să fie determinat ctitorul acelor institute, când în specie ultimul ctitor nu l'a desemnat, și când prin actul constitutiv se declară că ctitorul să fie tot dintr'o familie determinată;

Că, în principiu, spre a se răspunde la această întrebare trebuie să ne dăm seama de relațiunile de drept ce deurg din ctitorat și de natura dreptului de ctitorat;

Considerând că prin ctitorat se conferă unei persoane drepturi și îndatoriri; că drepturile sunt de a administra averea institutului; că prin dreptul roman justinianeu se recunoaște că dreptul de ctitorat dobândit, se transmite și la moștenitori; că astfel dreptul de ctitorat este un drept ereditar (cf. pe de o parte Nov. 57, cap. 2; Nov. 123, cap. 18, l. 15 C. de B. ecl. I, 2; l. 45 C. de episc. et cler. I, 3); că fiind așa dreptul de ctitorat se transmite prin succesiune, fie aceasta testamentară, fie ab intestato, și dar moștenitorul fie testamentar, fie ab intestato al ultimului ctitor are a fi și ctitor; că aceasta suferă oarecari modificări când, ca în speță, prin actul constitutiv se declară că ctitorul să fie totdeauna o persoană dintr'o familie determinată, în acel sens că numai acel moștenitor va fi și ctitor care va fi din familia indicată prin actul constitutiv, încât dacă moștenitorul ultimului ctitor nu e din familia determinată, ctitorul are a se determina prin aplicarea analogă a regulilor relative la succesiunea ab intestato, adică, că acea persoană sau acele persoane din familia determinată vor fi ctitori, cari vor fi într'un grad de rudenie mai apropiat cu ultimul ctitor; că dacă ctitorul nu se poate deter-

mină prin aplicarea regulilor în privința succesiunii testamentară sau ab intestato, ctitorul însuși se prezintă ca un drept vacant, și precum în drepturile și averile vacante succede Statul, asemenea Statul succedând, el va avea a exercita dreptul ctitorului, afară de misiunea deosebită ce o are perpetuu Statul de a supraveghea administrarea averilor institutelor pioase sau de binefacere;

Considerând că în virtutea regulilor stabilite, minorii defunctului C. Otetelișanu sunt singuri în drept de a fi ctitori, căci ei sunt moștenitorii legitimi ai acestuia și sunt și din familia Otetelișanu; că faptul că sunt minori și sunt mai mult de unul, nu sunt obstacole la recunoașterea dreptului de ctitorat în favoarea lor, căci încă privește minoritatea dreptului de ctitorat ce-l are minorul, se poate exercita de către persoana supraghetoare căreia e supusă, așa dar de tutore, dar nu-i se poate denega asemenea drept pentru motivul cu totul neîntemeiat că e minore, căci, cu asemenea principiu, e învederat că ar trebui să se denegă minorilor toate drepturile ce le au, dar pe cari nu le pot exercita; iar încă privește obiecțiunea că sunt mai mulți, în drept și aceasta nu e întemeiată, căci dreptul de ctitorat e prin natura sa nedivizibil, fiind dar mai multe persoane îndrituite, ele nu pot avea asemenea drept decât în solidum, dar exercițiul dreptului se poate divide; că admitând ca adevărată opinia că determinarea persoanei se face după regulile de succesiune, e învederat că nici Petre Otetelișanu și nici Ioan Otetelișanu nu pot avea vreun drept la ctitoratul bisericii Sf. Ilie și institutului Lazăr-Otetelișanu;

Considerând însă că nici Tribunalul nici Curtea de apel n'a admis această opinie; că, din contra, ele fără a mai cerceta natura juridică a ctitoratului, au consacrat alte opinii; între altele, Tribunalul a consacrat opinia că toți cari sunt din neamul lui Ilie Otetelișanu au dreptul de a desemna prin alegere pe ctitor, opinia susținută la toate instanțele de recurent și care formează motivul de casare formulat de recurent; iar Curtea de apel a consacrat opinia că justiția are a numi pe ctitor;

Considerând că neamul fondatorului primitiv a lui Ilie Otetelișanu nu poate avea drept de a desemna ctitorul prin alegere, căci ideea de neam în sensul ce vrea să-i dea recurențele cu scop ca întregul neam să exercite un drept, astfel precum au fost probabil în vechiul drept roman gentiles, nu a fost vreo dată și nu e cunoscut în dreptul român; că neamul nu poate avea un drept testamentar sau legitim, ci numai se poate zice că cutare sau cutare persoană care se află într'un grad de rudenie mai apropiat cu defunctul, are un drept, fără însă ca să fie trebuință ca aceste persoane să fie și din neamul în sensul recurentului; că dacă am zice că neamul ar trebui convocat spre a procedea la alegerea unui ctitor, precum și un tutor se alege de consiliul de familie, conform dispozițiilor din art. 353 seqq. din Codul civil, aceasta e cu neputință, fiindcă regulile în privința consiliului de familie sunt reguli deosebite, cari nu se pot aplica decât numai în cazurile anume indicate de lege, nu însă și în alte cazuri, precum când ar fi de numirea ctitorului, eforului sau administratorului unei persoane juridice, în care categorie intră biserica Sf. Ilie și institutul Lazăr-Otetelișanu, pentru simpla rațiune, că persoanele juridice nu pot avea rude; că, afară de acestea, aceste reguli sunt abia introduse prin Codul civil nou, la care de sigur că nu s'a putut gândi în secolul trecut fondatorul Ilie Otetelișanu;

Că, așa fiind, nu poate fi vorba nici de violarea regulilor cuprinse în Codul civil nou, nici de violarea dreptului testamentar sau legitim al neamului;

Considerând că dacă pe de altă parte Curtea de apel nu avea dreptul de a numi ex-officio pe ctitor, ci numai de a recunoaște dreptul de ctitor cutărei persoane, într'u cât ar fi constatat că acesta fiind din neamul lui Otetelișanu, ar fi într'un grad de rudenie mai apropiat și astfel ar putea fi chemat la succesiunea ab intestato a ultimului ctitor, acest exees de putere din partea Curții de apel nu poate da lui Petre Otetelișanu dreptul de a cere casarea, care nu se întemeie în cererea sa, de a-i se recunoaște dreptul la ctitorat apropiat la ultimul, ctitor ci pe un pretins drept de alegere a unui neam care n'are existență; că motivul de casare pentru excesul de putere al Curții de apel ar fi putut motiva o casare, numai de s'ar fi invocat de către aceia cari singuri aveau interes, fiindcă aveau dreptul, adică de către minorii defunctului C. Otetelișanu, care însă nu au făcut recurs;

Că astfel fiind, motivul de casare e neîntemeiat sub orice raport;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INFORMAȚIUNI

A apărut: **Judecătorul de ocol ca ofițer de poliție judiciară** (legea din 28 Decembrie 1907, pusă în aplicare la 1 Maiu 1908), de d-l *Iulian Teodorescu*, profesor de drept penal, procedura civilă și criminală pe lângă Facultatea de Drept din Iași, magistrat.

Tipăritu-se un număr foarte restrâns de exemplare amatorii îl vor comanda de urgență.

A apărut un important studiu: **Femeia după vârste și ocupațiuni**, de d-l profesor *Constantin Tanoviceanu*, Preful lei 3.50.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine, broșate sau legate după dorință, contra valoare, mandat sau ramburs.

A apărut: **Noua Lege a Curței de casafie și justiție**, adnotată cu modificările anterioare, motivele, desbatările parlamentare, modificările aduse de comitele delegaților, textele articolelor vechi modificate etc., de d-l C. Tănăsescu, avocat. Preful 2 lei.

De vânzare la *Curierul Judiciar* care servește la cerere orice cărți de drept române și streine.

A apărut: **Suplimentul II (volumul V) din Codul General al României**, adnotat cu trimiteri, textul vechiu și circulări, de d-l C. Hamangiu, procuror la Curtea de apel din Galați. Un volum de 1200 pagini, legat în piele 10 lei, colecția completă în 5 volume 56 lei.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal direct la administrația ziarului «Curierul Judiciar» București, sau să plătească la prezentare numai în mână încașuratorilor: I. RIVEANU pentru provincie; iar pentru Capitală vechinului încașator, sau ajutorului său C. PETCULESCU, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matecă, investite cu ștampila: CURIERUL JUDICIAR.